

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **T. M. Y. A. H.**

státní příslušnost: Egypt

t. č. pobytem Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty 234, 739 51 Vyšní

Lhoty

proti

žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje**
se sídlem Kounicova 24, 611 32 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 11. 2021, č. j. KRPB-215350-18/ČJ-2021-060022-SVZ,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované *se nepřiznává* náhrada nákladu řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Předmětem sporu je délka zajištění žalobce za účelem jeho správního vyhoštění do Egypta. Žalobce namítá, že žalovaná neupřesnila časový odhad dílčích kroků realizace správního vyhoštění, od kterých odvinula stanovenou dobu zajištění. Tu určila na 110 dní. Zajištění na takovou dobu žalobce považuje za nepřiměřené. Vylučuje podle něj periodický

přezkum zajištění v rozumných intervalech. Krajský soud proto musel posoudit, zda zajištění žalobce tváří v tvář těmto námitkám ob stojí.

II. Rozhodnutí o zajištění žalobce a související skutkové okolnosti

2. Policejní hlídka kontrolovala ve středu 24. 11. 2021 na parkovišti bývalého hraničního přechodu Lanžhot prostor na podvozku návěsu tureckého kamionu. Bylo tam šest lidí. Mezi nimi i žalobce. Svoji totožnost doložil fotografií cestovního pasu v mobilním telefonu. Fyzicky ho u sebe měl jeho kamarád v Albánii. Žalobce se s ním domluvil, že mu ho zašle, až žalobce bude ve Finsku, které bylo cílem jeho cesty. Má tam strýce a chtěl by tam studovat. Lustrací žalovaná zjistila, že žalobce nedisponoval žádným oprávněním k pobytu v ČR. Následného dne s ním zahájila řízení o správním vyhoštění.
3. Žalovaná vydala dne 25. 11. 2021 rozhodnutí č. j. KRPB-202209-14/ČJ-2021-060022-SVZ („rozhodnutí žalované“), kterým žalobce na 110 dnů zajistila za účelem správního vyhoštění. Opřela se o § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky („zákon o pobytu cizinců“). Zajištění žalobce odůvodnila existencí vážného rizika, že by mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.
4. Dobu zajištění žalovaná odůvodnila nutností ověřit totožnost žalobce skrze egyptský zastupitelský úřad. U něj je také třeba zajistit vydání cestovního dokladu. Žalovaná popsala praxi týkající se vyhošťovaných Egyptanů, podle které Ředitelství služby cizinecké policie („ŘSCP“) nejprve předá egyptské straně informace k úspěšnému ověření totožnosti cizince. Tyto informace diplomatickou poštou poté putují příslušnému egyptskému orgánu, který provádí prověřování poskytnutých údajů přímo v místě uvedeném cizincem jako místo jeho pobytu či pobytu jeho rodiny. Tento proces obvykle trvá cca 10 týdnů. Žalovaná dále přihlédla k době nutné pro zabezpečení přepravních dokladů. ŘSCP obstarává letenku nebo vyjednává průvoz cizince přes jiné státy EU a zajišťuje policejní eskortu přes dotčené státy. Opětovně komunikuje s domovským státem cizince ohledně jeho zpětného přijetí. To vše v praxi obvykle trvá asi 30 dnů. Žalovaná dodala, že celkovou komunikaci a provedení jednotlivých úkonů ztěžuje pandemie a související opatření.
5. K době potřebné pro ověření totožnosti egyptského státního příslušníka a zajištění veškerých cestovních náležitostí je podle žalované třeba ještě připočíst dobu sedmi dnů, po kterou může zajištěný cizinec požádat o mezinárodní ochranu. Během této lhůty ŘSCP nemůže podnikat žádné kroky vůči zastupitelskému úřadu jeho domovského státu. Vše ovlivňuje i součinnost zajištěného cizince a míra jeho ochoty poskytnout žalované pravdivé a úplně veškeré informace nezbytné ke zdárnému ověření totožnosti. Ze všech těchto důvodů žalovaná stanovila dobu zajištění na 110 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, tj. od 24. 11. 2021 do 13. 3. 2022. Takto určenou dobu zajištění žalovaná považovala za přiměřenou.

III. Žaloba

6. Žalobce namítá, že pokud žalovaná stanovila délku zajištění za polovinou zákonného rozpětí na 110 dní, pak měla konkrétně uvést, jaké dílčí kroky bude muset v této době provést a jaká je časová náročnost těchto kroků. Žalobce odkazuje na rozsudek krajského soudu ze dne 13. 8. 2021, č. j. 41 A 21/2021-32 („srpnový rozsudek“), podle kterého lze požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně upřesnil svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů. Správní orgán musí posuzovat tyto otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem. Žalovaná proto měla specifikovat

Shodu s prvopisem potvrzuje:

jednotlivé úkony nutné k realizaci správního vyhoštění a upřesnit v odůvodnění svůj odhad provedení jednotlivých úkonů. Obzvláště pokud žalobce zajistila na 110 dnů. Pokud žalovaná tento odhad učinit nesvedla, měla z opatrnosti stanovit kratší dobu zajištění.

7. Žalobce dále zpochybňuje přiměřenost délky zajištění s ohledem na závazek jeho periodického přezkumu, který mu zaručuje čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy o lidských právech („Úmluva“). Připomíná judikaturu, podle které „je na místě, aby správní orgány dobu zajištění stanovovaly tak, aby byla *v nejvýše zhruba měsíčních intervalech zajištěna možnost účinného soudního přezkumu, zda jsou splněny podmínky pro trvání zajištění*. Tím, že doba bude stanovena takto krátce, budou správní orgány rozhodující ve věcech omezení osobní svobody cizince, a případně soudy v rámci soudního přezkumu, přinuceny se zhruba v měsíčních intervalech zkoumat, podobně jako ve vazebních věcech v trestním řízení, splnění podmínek pro trvání zajištění.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2012, č. j. 7 As 97/2012-26, č. 2780/2013 Sb. NSS, srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 7 As 17/2012-36).
8. Žalobce dále s odkazem na judikaturu namítá, že čl. 5 odst. 4 Úmluvy vyžaduje soudní přezkum, který nelze nahrazovat zákonnou povinností žalované zkoumat v průběhu zajištění, zda trvají jeho důvody (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2014, č. j. 2 Azs 57/2014-28). Pokud by v konkrétním řízení chyběla garance účinného přezkumu v rozumných intervalech, pak by žalovaná i správní soudy měly ve smyslu čl. 10 Ústavy poskytnout jednotlivci ochranu proti porušování čl. 5 odst. 4 Úmluvy (viz výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 97/2012-26). I podle Ústavního soudu je třeba periodicitu přezkumu zajistit v případech, ve kterých přestal existovat reálný předpoklad, že cizinec bude v době zajištění skutečně vydán či předán do cílové země (usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1020/15 ze dne 15. 9. 2015).
9. Řešením v tomto směru není ani § 129a zákona o pobytu cizinců, který se ještě nepoužil v případech řešených výše citovanou judikaturou. Toto nové ustanovení umožňuje zajištěnému cizinci požádat žalovanou o propuštění. Podle Nejvyššího správního soudu ovšem kvůli své konstrukci odporuje ústavním požadavkům na přezkum zákonnosti zbavení osobní svobody. Zajištěný cizinec má totiž „Sophiinu volbu“, zda ve třicetidenní lhůtě podá správní žalobu proti rozhodnutí o zajištění s vědomím, že nemůže uplatňovat nové skutečnosti, anebo počkat na uplynutí třicetidenní lhůty a podat si žádost o propuštění ze zajištění, ve které již nové skutečnosti uplatnit může. Současně však přijde o přístup k soudu za účelem přezkoumání zákonnosti rozhodnutí o zajištění. K tomu přistupuje nemožnost podat žádost o propuštění ze zajištění po dobu soudního řízení. A ještě po dobu 30 dnů po právní moci rozhodnutí soudu o žalobě, což značně prodlužuje délku doby, v níž nelze žádat o propuštění ze zajištění a uplatnit nové skutečnosti. Činí ji to do jisté míry nepředvídatelnou a závislou na vnějších okolnostech (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019-50).
10. Žalovaná by proto za dané právní situace měla zajišťovat cizince na podstatně kratší dobu (např. 30 až 60 dnů). Obzvláště pokud neuvede konkrétní časové úseky jednotlivých kroků při realizaci vyhoštění. Nic by pak nebránilo případnému prodloužení zajištění. Zároveň by se tím zajistil periodický přezkum zajištění. A žalobce by rozuměl své situaci ve vyhošťovacím procesu.

IV. Vyjádření žalované k žalobě

11. Žalovaná uvedla, že ve svém rozhodnutí vysvětlila konkrétní okolnosti týkající se procesu vyhoštění žalobce, které ji vedly ke stanovení délky jeho zajištění na 110 dnů. Podle žalobce měl jeho cestovní doklad kamarád v Albánii, který mu ho měl na žádost zaslat. Žalobci po zajištění nic nebránilo, aby se s kamarádem spojil a požádal o zaslání cestovního dokladu. Mohl tím zkrátit dobu zajištění, protože by se přípravné kroky vedoucí k jeho vyhoštění omezovaly pouze na fázi obstarání si přepravních náležitostí. Nemuselo by se čekat na ověření jeho totožnosti egyptskou stranou a na vydání náhradního cestovního dokladu.
12. Doba zajištění v délce 110 dnů podle žalovaného nevylučuje periodický soudní přezkum zajištění. Každé rozhodnutí o zajištění podléhá přezkumu soudu. Zákon o pobytu cizinců pak umožňuje opakovaný soudní přezkum rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení. Navíc žalovaná provádí z úřední povinnosti pravidelné přezkoumání důvodů trvání zajištění. Tyto právní nástroje jsou dostatečnou procesní zárukou.

V. Posouzení věci krajským soudem

13. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců).
14. O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců bez nařízení ústního jednání. Žalobce nařízení jednání nepožadoval a soud neshledal jednání jako nezbytné.
15. Žaloba *není důvodná*.
16. Krajský soud se nejprve bude věnovat námitkám žalobce vůči zdůvodnění délky jeho zajištění žalobce. Poté rozebere problematiku periodického přezkumu zajištění.

a. Žalovaná dostatečně zdůvodnila stanovenou délku zajištění žalobce

17. Podstatou první části žalobních námitek je otázka náležitého zdůvodnění délky zajištění žalobce stanovené na 110 dní. Podle § 124 odst. 4 zákona o pobytu cizinců má totiž žalovaná povinnost v rozhodnutí o zajištění stanovit dobu trvání zajištění *s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění*. Krajský soud předesílá, že se týměž otázkám (včetně obdobně stanovené délky zajištění, která byla jen o 10 dní delší) věnoval v srpnovém rozsudku, v rozsudku ze dne 8. 11. 2021, č. j. 41 A 28/2021-22, a ze dne 8. 12. 2021, č. j. 41 A 32/2021-20. V nich vyšel ze svých závěrů týkajících se potřebné kvality zdůvodnění délky zajištění v rozsudku ze dne 4. 5. 2021, č. j. 41 A 12/2021-44. Východiska této judikatury převzal krajský soud i v rozhodování jiných soudních oddělení (viz např. rozsudky ze dne 10. 11. 2021, č. j. 22 A 68/2021-23, ze dne 12. 11. 2021, č. j. 32 A 34/2021-25, ze dne 18. 11. 2021, č. j. 33 A 39/2021-21, ze dne 14. 12. 2021, č. j. 32 A 38/2021-18). Na to vše musel krajský soud navázat i v této věci. A na rozdíl od rozhodnutí žalované přezkoumávaných v případech zakončených všemi právě vyjmenovanými rozsudky již nynější rozhodnutí žalované tváří v tvář požadavkům zákona a použitelné judikatury ob stojí.
18. Návod na to, jak by mělo vypadat odůvodnění vedlejšího výroku o stanovení doby trvání zajištění, poskytuje např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79. Podle něj je nutné uvést „jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán *kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil*

v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené otázky *přísně individuálně*, nikoliv paušálním odhadem.“ Soud pak musí mít možnost přezkoumat, zda stanovení konkrétní doby trvání omezení svobody odpovídá individuálním okolnostem případu a zda nebylo svévolné. Současně platí, že čím delší je stanovená délka zajištění, tím intenzivnější je omezení základního práva na osobní svobodu a *tím pečlivější* musí být i zdůvodnění doby zajištění.

19. Žalovaná ve svém rozhodnutí uvádí, jaké úkony je třeba vykonat za účelem realizace vyhoštění žalobce. *A uvádí nyní i přibližný časový odhad trvání jednotlivých fází vyhošťovacího procesu.* Odkázala na nutnost ověřit totožnost žalobce a zajistit vydání cestovního dokladu skrze egyptský zastupitelský úřad. Popsala praxi týkající se vyhošťovaných Egyptanů a dodala, že tento proces obvykle trvá cca 10 týdnů. Žalobce to nijak v žalobě nezpochybnil. Žalovaná dále vysvětlila, jak dlouho trvá zabezpečení přepravních dokladů včetně dojednání policejní eskorty přes dotčené státy. Délku tohoto dění odhadla na 30 dnů. Žalobce opět netvrdí, že by tento odhad byl nedůvěryhodný. Žalovaná pak poukázala na komplikace, které pro realizaci vyhoštění přináší pandemie. Nadto upozornila, že je třeba před započítáním kroků směřujících k vyhoštění vyčkat sedm dnů, po které mohl žalobce požádat o mezinárodní ochranu (blíže viz body 4-5 výše).
20. Podle krajského soudu proto již žalovaná kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnila v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů. Odkazovala na vlastní praxi v případě vyhošťování občanů Egypta. Žalobce pak jí uváděné odhady času, který si zabere každý z nutně provedených úkonů, ničím nezpochybnil. *Jen namítal, že tyto odhady v rozhodnutí chybí, což ovšem neodpovídá skutečnosti.* Žalovaná tak v očích krajského soudu splnila požadavky, které plynuly z jeho dřívější judikatury (viz body 17-18 výše).
21. Námitky žalobce vůči odůvodnění délky jeho zajištění stanovené na 110 dnů proto nejsou důvodné.

b. K zásahu do práva žalobce na periodický soudní přezkum zajištění ještě nedošlo – v budoucnu ovšem musí mít k periodickému soudnímu přezkumu přístup

Obecná východiska

22. Žalobce poté namítá, že délka zajištění brání jeho periodickému přezkumu. Ten má základ jednak v čl. 15 odst. 3 směrnice 2008/115/ES („návratová směrnice“), podle kterého „[v] každém případě je zajištění přezkoumáváno v přiměřených časových odstupech na žádost dotčeného státního příslušníka třetí země nebo z moci úřední. V případě dlouhodobého zajištění podléhá tento přezkum soudnímu dohledu.“ (k výkladu tohoto ustanovení viz rozsudek Soudního dvora ze dne 5. 6. 2014 ve věci C-146/14 PPU *Ali Mahdi*). Dalším pramenem závazku periodického přezkumu je čl. 5 odst. 4 Úmluvy. Evropský soud pro lidská práva při jeho použití vychází z toho, že naplnění podmínek zbavení osobní svobody stanovených zákonem se v čase vyvíjí. *Proto musí existovat možnost domáhat se kontroly zbavení osobní svobody opakovaně v určitých přiměřených intervalech.* Ustanovení čl. 5 odst. 4 Úmluvy proto zakotvuje procesní záruku zejména proti pokračování zbavení svobody, které – ačkoli původně nařízené zákonně – se poté mohlo stát nezákonným. Požadavek periodické soudní kontroly v přiměřených

intervalech proto zajišťuje, aby nikdo nečelil nebezpečí trvalého zbavení osobní svobody i dlouho poté, co toto zbavení osobní svobody pozbylo své ospravedlnění (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9. 1. 2003 ve věci *Shishkov proti Bulharsku*, stížnost č. 38822/97, § 88).

23. Délka intervalů, ve kterých by měl periodický přezkum probíhat, se ovšem u jednotlivých důvodů zbavení osobní svobody podle čl. 5 odst. 1 Úmluvy různí. V případě čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy, který je základem pro zajištění žalobce v této věci, Evropský soud pro lidská práva bere v potaz, že faktory ovlivňující zákonnost zadržení před vyhoštěním, jako jsou například faktory týkající se průběhu vyhošťovacího řízení a pečlivost úřadů při vedení takového řízení, se mohou v průběhu času měnit (viz rozsudek ze dne 10. 5. 2012 ve věci *Rahmani a Dineva proti Bulharsku*, stížnost č. 20116/08, § 78). Pro zajištění za účelem vyhoštění jsou proto obecně nezbytné kratší intervaly mezi přezkumy ve srovnání se zadržením po odsouzení příslušným soudem [čl. 5 odst. 1 písm. a) Úmluvy, kde se akceptuje doba kratší než rok] nebo zadržením osob duševně nemocných [čl. 5 odst. 1 písm. e) Úmluvy, kde se taktéž akceptuje doba kratší než rok]. Faktory ovlivňující zákonnost zajištění se budou pravděpodobně vyvíjet rychleji v situacích, ve kterých řízení pokračuje (jako v případech zajištění za účelem vyhoštění), než v situacích řízení ukončeného po zjištění všech relevantních okolností (např. odsouzení příslušným soudem nebo nařízení povinného psychiatrické léčení soudem na základě lékařských zpráv potvrzujících nebezpečnost osoby).
24. Zároveň s ohledem na omezený rozsah přezkumu zákonnosti zbavení osobní svobody vyžadovaného podle čl. 5 odst. 4 Úmluvy ve věcech vyhošťování a vydávání – který se nevztahuje např. na otázku, zda bylo zbavení osobní svobody *nezbytné* pro předcházení trestné činnosti nebo útěku – přezkum *nemusí být tak častý jako v případech zbavení svobody podle čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy* (tj. trestních vazeb), kde judikatura ve skutečnosti zásadně akceptuje intervaly v délce dvou měsíců (viz rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva o přijatelnosti stížnosti ve věci *Taylor proti Estonsku* ze dne 26. 6. 2012, § 53 – 55).
25. Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře proto v zásadě akceptuje, pokud periodický přezkum zajištění cizince za účelem jeho vyhoštění probíhá v intervalech *od dvou do čtyř měsíců* (viz rozsudky ze dne 2. 10. 2012 ve věci *Abdulkhakov proti Rusku*, stížnost č. 14743/11, § 214, ze dne 5. 6. 2012 ve věci *Solijev proti Rusku*, č. 62400/10, § 57-62, či ze dne 5. 6. 2012 ve věci *Khodzhamberdiyev proti Rusku*, stížnost č. 64809/10, § 108-114; z nedávné doby to štrasburský soud zopakoval např. v rozsudku ze dne 2. 4. 2019 ve věci *Aboya Boa Jean proti Maltě*, stížnost č. 62676/16, § 77).
26. Podle krajského soudu proto dnes neobstojí argument žalobce podložený rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 97/2012-26, že by periodický přezkum měl probíhat v měsíčních intervalech. Nejvyšší správní soud se v daném rozsudku, z něž vychází žalobce, opřel o rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. 7. 2010 ve věci *Medvedev proti Rusku* (stížnost č. 9487/02). *Ten se ovšem netýkal zajištění za účelem vyhoštění podle čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy, ale trestní vazby podle čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy.* A štrasburský soud své závěry založil prakticky jen na tom, že si žádost pana Medvedeva o propuštění nežádala 24 dní na rozhodnutí, protože šlo ve své podstatě o velmi jednoduchou věc. *Závěr, že periodický přezkum zajištění má podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva probíhat v měsíčních intervalech, proto štrasburské judikatuře reálně neodpovídá* (srov. také kritiku závěru o jednoměsíčních intervalech periodického přezkumu v Kmec, J.

Periodicita přezkumu. In: Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. *Evropská úmluva o lidských právech*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 530).

27. Evropský soud pro lidská práva ve skutečnosti vždy zdůrazňuje, že nemůže stanovit maximální limit pro dobu mezi intervaly periodického přezkumu, který by se měl automaticky uplatňovat u jednotlivých kategorií osob zbavených svobody podle čl. 5 odst. 1 Úmluvy. *Soulad doby mezi intervaly periodického přezkumu s čl. 5 odst. 4 Úmluvy je naopak vždy třeba posuzovat ve světle okolností každého jednotlivého případu*. Roli hraje, zda se objevily nějaké nové relevantní faktory v intervalu mezi pravidelnými přezkumy, a zda je bez zbytečného odkladu posoudil soud, který je příslušný rozhodnout, zda se zbavení osobní svobody stalo „protiprávním“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 Úmluvy s ohledem na tyto nové faktory (viz výše citovaný rozsudek *Abdulkhakov proti Rusku*, § 215).

Použití obecných východisek v konkrétních okolnostech této věci

28. Po vymezení výše shrnutých obecných požadavků se lze zaměřit na otázku, zda se žalobce nyní nachází v situaci, která by se s nimi neslučovala. Podle krajského soudu tomu tak zatím není. Jsme ve fázi přezkumu prvotního rozhodnutí o zajištění žalobce. *A odnikud neplyne, že se mu ještě jeho práv plynoucích z garance periodického přezkumu zajištění nedostane*. Samotné stanovení doby zajištění na 110 dní bez dalšího podle krajského soudu proto neznamená, že takové zajištění odporuje požadavku na jeho periodický přezkum. *Ještě k němu ovšem ve výše vymezených mantinelech musí dojít*. V tomto bodě však zatím nelze konstatovat, že žalovaná právo žalobce na periodický přezkum zajištění opravdu zkrátila. Ochrana osobní svobody plynoucí z čl. 5 odst. 4 Úmluvy ještě může během zajištění žalobce zapůsobit. Krajský soud považuje za vhodné nyní nastínit jak.
29. Je pravdou, že platná právní úprava soudního přezkumu zajištění cizince není ideální. Vzbuzuje pochybnosti ohledně jejího souladu s požadavky na efektivní soudní přezkum rozhodnutí o zajištění. To vedlo Nejvyšší správní soud k podání návrhu na zrušení § 129a odst. 3 zákona o pobytu cizinců (návrh ze dne 6. 8. 2019 v řízení sp. zn. 8 Azs 26/2018, řízení před Ústavním soudem se vede pod sp. zn. Pl. ÚS 12/19 již skoro dva roky a pět měsíců). Předmětné ustanovení lze číst tak, že poněkud nešťastně omezuje možnost podání žádosti o propuštění ze zařízení. Cizinec ji totiž může podat (a) nejdříve po uplynutí 30 dní od nabytí právní moci rozhodnutí o zajištění (či jeho prodloužení nebo nepropuštění ze zajištění), za podmínky, že nepodal žalobu proti takovému rozhodnutí, nebo (b) nejdříve po uplynutí 30 dní od právní moci posledního rozhodnutí o jeho žalobě proti rozhodnutí o zajištění (či jeho prodloužení nebo nepropuštění ze zajištění).
30. To může v některých případech znemožňovat přístup k soudní kontrole zákonnosti zajištění. Zejména pro cizince, které žalovaná právě zajistila, to před podáním jejich prvotní žaloby opravdu může představovat „Sophiinu volbu“, zda ve lhůtě 30 dní podat tuto žalobu, nebo raději počkat uplynutí této žalobní lhůty a požádat o propuštění ze zařízení a až pak se případně soudně bránit. Soudní přezkum prvotního zajištění, který by měl podle Úmluvy proběhnout *urychleně*, se tak může dostat ke slovu v době, která se už v tomto směru nebude slučovat s požadavky čl. 5 odst. 4 Úmluvy.
31. Není to však nutně tento případ. Žalobce se nyní nachází o krok dál, protože proti rozhodnutí žalované žalobu podal. Může tedy postupovat podle scénáře podle písm. b) v předchozím odstavci. *Jakmile rozsudek krajského soudu nabude právní moci, bude mít žalobce po uplynutí 30 dnů možnost postupovat podle § 129a zákona o pobytu cizinců o požádat*

o propuštění. Zahájí tím periodický přezkum svého zajištění, jehož výsledek v podobě rozhodnutí o žádosti žalobce bude případně podléhat soudní kontrole. Přesně jak to předvídá čl. 15 odst. 3 návratové směrnice. A pokud se vše stihne v časových mantinelech předvídaných výše shrnutou štrasburskou judikaturou, může to být cesta, jak dát právu žalobce na periodický přezkum jeho zajištění v rozumných intervalech za dost.

32. Obavy, které žalobce vyjadřoval, jsou proto za aktuální situace nedůvodné. Pokud žalobce využije cesty podle § 129a zákona o pobytu cizinců, bude muset ŘSCP, které má k rozhodnutí o této žádosti věcnou příslušnost podle § 163 odst. 1 písm. f) bod 4 daného zákona, o jeho žádosti rozhodnout *bez zbytečného odkladu* (§ 72 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád; „správní řád“). Proti rozhodnutí ŘSCP nelze podat odvolání (§ 129a odst. 7 zákona o pobytu cizinců), ŘSCP tedy rozhoduje v jediné instanci. Žalobce se jeho bezodkladného rozhodnutí bude moci případně domáhat za pomoci nástrojů na ochranu proti nečinnosti (§ 80 správního řádu), včetně nečinnostní žaloby (§ 79 a násl. s. ř. s.). Už zde se může projevit soudní dohled nad periodickým přezkumem zákonnosti zajištění.
33. Požadavku na soudní povahu periodického přezkumu zajištění pak bude žalobce moci dát průchod po právní moci rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení, jestliže nejpozději ve lhůtě 30 dnů podá žalobu proti takovému rozhodnutí (§ 65 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Soudní řízení se pak co do rychlosti pojí se stejnými zárukami jako při přezkumu samotného rozhodnutí o zajištění (§ 172 odst. 4 a 5 zákona o pobytu cizinců). *Periodický přezkum zajištění žalobce v režimu popsaném v tomto a předchozím odstavci může proběhnout ještě během doby zajištění stanovené rozhodnutím žalované.* A může proběhnout v rozumném intervalu ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva (viz body 34 a 35 níže). Může tedy stále plně odpovídat závazkům, jejichž porušení se žalobce obává.
34. Konkrétní okolnosti této věci, které by měly být hlavním vodítkem pro následné posuzování souladu doby intervalů přezkumu s čl. 5 odst. 4 Úmluvy, napovídají, že by další přezkum zajištění – pokud se ho žalobce bude domáhat – měl proběhnout nejpozději po uplynutí 11 týdnů ode dne zbavení osobní svobody (k němu došlo 24. 11. 2021, 11 týdnů tedy uplyne dne 9. 2. 2022). Tato doba zahrnuje „týden vyčkávání“, zda žalobce nepožádá o mezinárodní ochranu a žalovanou odhadovaných 10 týdnů k ověření totožnosti. Uvedená doba bude odpovídat i požadavku v zásadě dvou až čtyř měsíčního rozestupu přezkumu zajištění podle štrasburské judikatury (krajský soud nyní věc posuzoval podle skutkového a právního stavu ke dni vydání rozhodnutí žalované). A v případě standardního průběhu doručování tohoto rozsudku žalobci nebude klást překážky ani § 129a zákona o pobytu cizinců, protože periodický přezkum může proběhnout po uplynutí 30 dní, jak uvedené ustanovení vyžaduje. Žalobce v ten moment bude mít volnou cestu k periodickému přezkumu zajištění v rozumném intervalu, který bude zahrnovat soudní dohled, bude-li žalobce chtít.
35. V úvahu pak přichází ještě přezkum zajištění po dalších 30 dnech, které žalovaná odhadla pro zajištění přepravních dokladů, obstarání letenky, vyjednání průvozu cizince přes jiné státy EU a zajištění policejní eskorty přes dotčené státy. Tento interval by se již pohyboval v okolí termínu posledního dne zajištění (13. 3. 2022). Pokud žalovaná zajištění neukončí, pak k periodickému přezkumu může dojít v rámci rozhodnutí o prodloužení zajištění a jeho následném soudním přezkumu. Nebo pozdějším rozhodováním o žádosti žalobce

o propuštění ze zařízení, opět s možným následným soudním přezkumem, pokud si žalobce zvolí tuto cestu a nepodá žalobu proti rozhodnutí o prodloužení zajištění.

36. Lze zjednodušeně konstatovat, že pokud si již žalobce na počátku onu prvotní „Sophiinu volbu“ vyřešil tak, že podal proti rozhodnutí o zajištění žalobu, spustil tím mechanismus, ve kterém se mu po právní moci každého dalšího rozhodnutí týkajícího se jeho zajištění a uplynutí 30 dnů otevře cesta k periodickému přezkumu jeho zajištění na základě § 129a zákona o pobytu cizinců, který poté podléhá soudnímu přezkumu. Takový výsledek se podle krajského soudu v konkrétních okolnostech této věci nepříčí čl. 5 odst. 4 Úmluvy či čl. 15 odst. 3 návratové směrnice.
37. Námitky žalobce jsou tedy nyní co do merita *předčasné*. K porušení jeho práva na periodický přezkum zajištění za účelem vyhoštění prozatím nedošlo. Žalobce však v budoucnu musí mít možnost jej dosáhnout v rozumných intervalech (viz body 34 a 35 výše), aby soud přezkoumal, zda žalovaná postupuje s náležitou péčí při provádění jednotlivých kroků směřujících k vyhoštění žalobce, a zda již významně nepřekročila dobu, kterou pro tyto kroky odhadla a odůvodnila tím délku zajištění. Periodický přezkum by totiž měl mj. „zrcadlit“ rozhodnutí o zajištění a zaměřit se na plnění nutných kroků směřujících k vyhoštění, které si žalovaná sama vytyčila. Výše uvedený mechanismus mu to může – přes nedostatečnost české legislativy na počátku zajištění cizince – v potřebné míře zajistit.
38. O zásahu do práva žalobce na periodický přezkum jeho zajištění by tedy bylo možné hovořit, až pokud by mu byl ve smyslu popsaném na předchozích řádcích v budoucnu odepřen. Z těchto důvodů krajský soud nyní shledal námitky poukazující na porušení práva na periodický přezkum podle čl. 5 odst. 4 Úmluvy za nedůvodné.
39. S ohledem na nedokonalost právní úpravy zajišťování cizinců z hlediska požadavků plynoucích z čl. 5 odst. 4 Úmluvy si však krajský soud závěrem dovoluje z praktických důvodů doporučit žalované, aby *zajišťovala cizince na kratší dobu*, kterou pak podle vývoje přípravy vyhoštění bude případně prodlužovat. Umožní tím cizincům realizovat periodický soudní přezkum. A soudu umožní ověřovat, zda v řízení postupuje s náležitou pečlivostí, aktivně, svědomitě, a bez zbytečných průtahů, či zda zajištění cizince směřuje k jeho primárnímu cíli. Z hlediska všech dotčených zájmů je to vyváženější a předvídatelnější. Předělo by se tím možným nejistotám a rizikovějším situacím pro všechny zúčastněné, pokud se nenaplní do vzdálenější budoucnosti směřující odhady žalované, jaké například učinila v této věci.

VII. Závěr a náklady řízení

40. Krajský soud žalobu pro nedůvodnost zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 3. ledna 2022

Martin Kopa, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
E. D.

Shodu s prvopisem potvrzuje: